

Pensionspusslet

En kartläggning av hur uttagsplanering
av pension påverkar livet som pensionär

skandia :

4 av 10 tar ut hela sin tjänstepension de första åren som pensionär

Tjänstepensionen och det privata sparandet utgör två väsentliga komponenter för att närma sig en pension som inte avviker alltför mycket från den inkomst man hade under de sista åren som anställd. Trots denna insikt är verkligheten sådan att majoriteten får en lägre pension än sin tidigare lön – en situation som kan utgöra påfrestningar och utmaningar för den personliga ekonomin, särskilt i en lågkonjunktur med stigande räntor och inflation.

Vår analys av beteendemönster kring val av uttagslängd för tjänstepensionen avslöjar tyvärr en tendens till korta uttag, exempelvis under de första fem eller tio åren som pensionär. Denna praxis resulterar i betydligt knappare ekonomiska resurser efter att tjänstepensionsutbetalningen upphört. Vad driver då detta val av korta uttag? Det kan bero på en underskattning av den egna förväntade livslängden eller en bristande förståelse för skillnaden mellan korta utbetalningsperioder och en livslång utbetalning.

Ekonomiska svårigheter, särskilt i dagens ekonomiska klimat, kan också spela in som en faktor som leder till snabba lösningar. Det är dock viktigt att komma ihåg att kortsiktiga beslut kan få långtgående konsekvenser. Idag är den förväntade livslängden för en pensionär närmare 90 år. Resultatet av en kortsiktig pensionsplanering kan bli en kraftigt lägre pension under de sista 20 åren av livet.

Flexibiliteten att kunna ta ut tjänstepensionen tidsbestämt är en viktig möjlighet för den enskilde att anpassa sina pensionsuttag till sina egna ekonomiska förutsättningar. Men det bör samtidigt göras med kunskap och förståelse för vad det innebär för den ekonomiska tryggheten för resten av livet. Vi vill med denna rapport lyfta fram hur olika uttagsstrategier påverkar ekonomin som pensionär, för att fler människor ska ha möjlighet att noggrant planera sina uttag av tjänstepensionen för ett långt och aktivt liv. ●

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mattias Munter', with a long horizontal flourish extending to the right.

Mattias Munter, Pensionsekonom Skandia

Sammanfattning

Livet som pensionär kan förändras över en natt. Från 62 650 kronor per månad till 20 000 kronor per månad. Från att få ut 64 procent mer än vad man fick i lön de sista åren i arbete till att inte ens få ut hälften av sin slutlön. Hur man planerar sin pension och vilka beslut man tar har med andra ord stor effekt på plånbokens storlek de sista – förväntade – 20 åren som pensionär.

I den här rapporten kartlägger vi hur korta uttag av tjänstepension slår på livet som pensionär, samt de alternativ som dagens 60-åringar står inför och tydliggör vilken effekt olika typer av uttag (livsvarigt, 10 år eller 5 år) har på den totala pensionen. Beräkningarna genomförs för anställda i privat sektor, kommun och region samt högutbildade tjänstemän i privat sektor och vi jämför livsvarigt uttag med uttag på 10 år och 5 år.

Utgångspunkt för rapporten är siffror från Pensionsmyndigheten som visar att fyra av tio pensionärer som påbörjade uttag av sin pension under 2021 valde en utbetalningstid på tio år eller kortare för huvuddelen av sin tjänstepension. Omkring 11 procent av dessa ångrade att de inte hade valt en längre utbetalningstid.¹

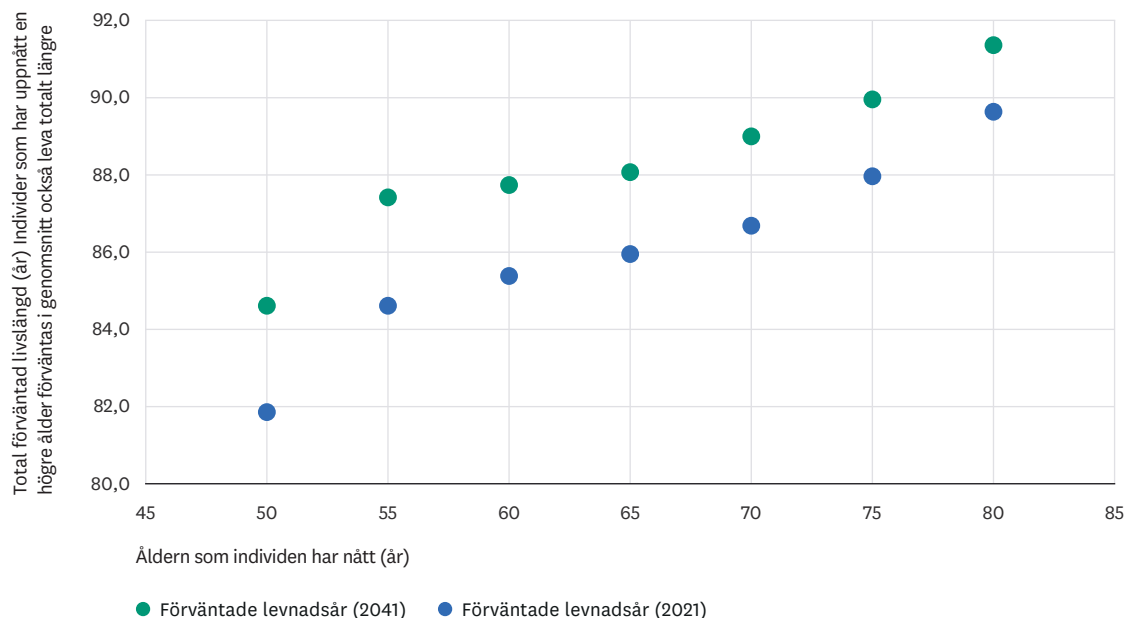
¹ Pensionsmyndigheten (2022).

Vi utgår även från genomsnittsalder och förväntade levnadsår. En del kan underskatta antalet år som de har kvar att leva, vilket spelar in i beslutet att plocka ut tjänstepensionen under kortare tid. Men faktum är att den genomsnittlige människan som är 60 år har en förväntad livslängd på drygt 85 år. Om individen fortfarande är i livet 20 år senare, kommer den genomsnittlige då att ha en förväntad livslängd på strax över 91 år. En typisk individ kan komma att leva hela 6 år mer än vad denne vid 60 års ålder ursprungligen räknade med.

Nedan visas hur vi idag uppskattar antalet förväntade levnadsår för individer i olika åldrar samt ett potentiellt scenario för år 2041 om utvecklingen fortsätter i linje med de senaste 20 åren.

För att tydliggöra vad man som pensionär har råd med har vi utgått från tre nivåer från MinPension.se: baspensionär, medelpensionär och pluspensionär. En baspensionär har exempelvis inte råd med egen bil utan åker i stället kommunalt, en medelpensionär har egen bil och lite mer utrymme för oväntade utgifter, medan en pluspensionär har råd med sommarstuga och en liten budget för exempelvis resor.

Figur 1. Sambandet mellan ålder och förväntade levnadsår.
Så många år förväntas en individ som har levt ett visst antal år totalt leva

Data för 2021 är senast tillgängliga. För 2041 visas hur nivån blir om samma nivå av utveckling som har funnits i varje åldersgrupp mellan 2001 och 2021 fortsätter i samma takt som tidigare. Till exempel visar grafen att de personer som under 2021 var 50 år i genomsnitt förväntas leva tills de blir knappt 82 år. De som under 2041 fyller 50 år kan komma att ha en förväntad genomsnittlig livslängd på nära 85 år, givet antagandet att den trendmässiga utvecklingen av ökad livslängd fortsätter i samma takt som tidigare. Källa: Eurostat, Life expectancy by age and sex, data för senast tillgängliga året 2021 visas, för samtliga (kvinnor och män) i Sverige.

Tabell 1. Privatanställd född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år

	Pension per månad, innan skatt	Pension per månad, efter skatt	Andel av slutlön	Nivå av pension
Livsvarigt uttag (scenario 1)	26 000 kr	20 600 kr	72 %	6 250 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	32 400 kr	25 250 kr	90 %	15 300 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	19 250 kr	18 800 kr	54 %	2 550 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	44 450 kr	33 450 kr	124 %	29 450 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	19 250 kr	18 800 kr	54 %	2 800 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionsplanering för en privatanställd

En privatanställd arbetare född 1963 kan se fram emot en pension efter skatt på strax över 20 600 kronor, efter skatt. Denna nivå ökar till 25 250 kronor om tjänstepensionen tas ut över 10 års tid och till hela 33 450 kronor om tjänstepensionen tas ut över

5 års tid. Däremot minskar nivån till ungefär 18 800 kronor efter skatt, när tjänstepensionsutbetalningarna upphör. Individen växlar genom valet att ta ut tjänstepensionen under en kortare tid upp till en pluspensionärs grundnivå, men behöver därefter anpassa sig att leva som en baspensionär livet ut.

Tabell 2. Kommunalt anställd född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år

	Pension per månad, innan skatt	Pension per månad, efter skatt	Andel av slutlön	Nivå av pension
Livsvarigt uttag (scenario 1)	29 700 kr	23 300 kr	71 %	4 150 kronor över medelpensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	37 800 kr	29 000 kr	91 %	5 100 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	21 950 kr	18 800 kr	53 %	2 250 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	51 550 kr	38 000 kr	124 %	14 100 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	21 950 kr	18 800 kr	53 %	2 250 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionsplanering för en kommunalt anställd

För den typiske kommunalt anställda blir pensionsinkomsten efter skatt cirka 23 300 kronor om uttaget av tjänstepension sker livsvarigt. Pensionsinkomsten ökar till 29 000 kronor vid uttag av tjänstepensionen över 10 års tid samt till 38 000 kronor om uttaget

sker över 5 års tid. Därefter minskar dock nivån till cirka 18 800 kronor med hänsyn till extra stöd. Individen kan genom att maxa uttaget gå från att leva som medelpensionär till pluspensionär tillfälligt, för att därefter behöva gå ned till baspensionär.

Tabell 3. Regionalt anställd född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år

	Pension per månad, innan skatt	Pension per månad, efter skatt	Andel av slutlön	Nivå av pension
Livsvarigt uttag (scenario 1)	39 500 kr	30 150 kr	72 %	6 250 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	54 050 kr	39 200 kr	99 %	15 300 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	25 100 kr	19 200 kr	46 %	2 550 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	79 650 kr	53 350 kr	145 %	29 450 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	21 950 kr	18 800 kr	53 %	2 250 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionsplanering för en regionalt anställd

För regionalt anställda handlar valet att antingen ta ut tjänstepensionen spridd ut över de kvarstående åren, så att individen har 30 150 kronor kvar efter skatt varje månad och kan leva som pluspensionär, eller höja nivån till 39 200 kronor respektive 53 350 kronor med uttag av tjänstepensionen över

10 respektive 5 års tid. Därefter behöver individen efter detta uttag gå ned till att leva på ungefär 19 200 kronor per månad. Individen har alltså valet att leva som pluspensionär med god marginal livet ut, eller höja marginalen som pluspensionär betydligt några år, för att därefter ha råd att knappt leva som medelpensionär eller som baspensionär med viss marginal.

Tabell 4. Privatanställd högutbildad tjänsteman född 1963 som jobba hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år

	Pension per månad, innan skatt	Pension per månad, efter skatt	Andel av slutlön	Nivå av pension
Livsvarigt uttag (scenario 1)	49 950 kr	34 500 kr	75 %	6 250 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	64 800 kr	45 950 kr	106 %	15 300 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	25 950 kr	20 000 kr	42 %	2 550 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	100 600 kr	62 650 kr	164 %	29 450 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	25 950 kr	20 000 kr	42 %	2 800 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionsplanering för en högutbildad privat tjänsteman

Högutbildade privata tjänstemän har lite högre inkomster, varpå de som väljer livsvarligt uttag får 34 500 kr efter skatt varje månad. Om de istället väljer att plocka ut all tjänstepension under de

första tio åren landar den månatliga pensionen på 45 950 kr efter skatt. Genom att välja en utbetalningsperiod på fem år ökar detta till 62 650 kr efter skatt. Därefter ligger den pensionen på 20 000 kr per månad efter skatt, ungefär 3000 kr över baspensionärens utgifter.

Inledning

En aktuell fråga är hur pensionsinkomsten påverkas av tidsbestämt uttag av tjänstepension. Pensionsmyndigheten publicerade under 2023 en studie som visar att den faktiska kompensationsgraden, inklusive tjänstepension, uppgick till mellan 72 och 110 procent för de individer som gick i pension under 2021. Dessa nivåer är klart högre än vad myndighetens modeller visar bör vara typiska kompensationsgrader. Anledningen är att många väljer ett tidsbestämt uttag av sin tjänstepension, som alternativ till det livsvariga uttaget som är antagandet i typfallsberäkningarna. Genom att ta ut pensionen med tidsbestämt uttag får individen högre pension under uttagstiden, men senare när tjänstepensionen till fullo har betalats ut minskar pensionsinkomsten betydligt.²

² Pensionsmyndigheten (2023).

³ minPension (2023)

Att kunna välja uttag under kortare tid är en viktig valmöjlighet för individen. Samtidigt finns goda skäl att vara medveten om effekten av att ta ut hela tjänstepensionen under kortare tid. I denna rapport redovisas pensionsekonomiska beräkningar, för individer födda 1963, kring hur

pensionsinkomsten blir med livsvarigt uttag av tjänstepensionen, alternativt om tjänstepensionen tas ut helt på 10 eller 5 års tid. Beräkningarna genomförs för privat sektor, kommunalt anställda, regionalt anställda samt högutbildade tjänstemän. På minPension.se finns beräkningar kring hur många kronor per månad som behövs för att klara levnadsstandarderna som pensionär. Beräkningarna visar vad som behövs för att leva som baspensionär, medelpensionär samt pluspensionär - skillnaden ligger i vilken levnadsstandard som individen anpassar sig till.³ Pensionsinkomsten efter skatt i de olika scenarierna som undersöks i denna rapport jämförs med dessa tre budgetar. Har individen råd att leva som pluspensionär? Om inte, har denne råd att leva som medelpensionär, eller baspensionär?

Denna rapport syftar till att skapa ökad förståelse kring hur valen kring uttag av tjänstepension påverkar pensionärens levnadsnivå. Förhoppningen är att analysen ska kunna vara vägledande för individer som står inför det viktiga beslutet kring hur de gör med uttag av tjänstepensionen. ●

Sambandet mellan ålder och förväntade levnadsår

Det kan vara lätt att underskatta hur många år man har kvar i livet. De individer som har nått upp till åldern 50 år förväntas totalt leva ytterligare 31,8 år, det vill säga bli 81,8 år i genomsnitt. Om vi däremot ser på individer som har fyllt 55 år förväntas de leva 29,7 år ytterligare, och därmed nå åldern 84,7 år. Ju äldre en individ blir, desto färre levnadsår i genomsnitt förväntas denne ha kvar, men en annan effekt är att ju äldre individen blir desto fler år totalt förväntas denne leva. Den senare effekten beror på att förväntad livslängd är en fråga om sannolikheter. Om du klarar sig fram tills 55 års ålder är du mera sannolik att leva längre än den som hittills enbart har klarat sig till 50 års ålder, då en liten del av de som blir 50 år kan avlida i olyckor eller sjukdom innan de fyller 55 år. Om vi tittar på 60-åringar förväntas de i genomsnitt leva tills de är 85,2 år. Dagens 70-åringar förväntas leva i 86,8 år totalt. De som har fyllt 80 år förväntas i sin tur bli 89,7 år i genomsnitt.

Ovanpå detta finns också en trendmässig utveckling där hälsan och den förväntade livslängden gradvis förlängs, bland annat på grund av medicinsk utveckling. Den som idag är 60 år idag och fortfarande lever 20 år senare, kommer förhålla sig till den genomsnittliga livslängd som 80-åringar förväntas ha 20 år senare i tiden. År 2001 kunde den som hade fyllt 80 år i Sverige se fram emot 8,3 fler år i livet, medan siffran var 9,7 fler år för 80-åringar under 2021 – nivån ökade med 1,4 år. Om samma trendmässiga utveckling fortsätter också kommande 20 åren, kommer 80-åringar under 2041 kunna se fram emot att bli 91,1 år totalt. Nedan visas hur nivåerna av förväntade levnadsår idag är för personer i olika åldrar, senaste data för 2021, samt även hur de kan bli år 2041 om utvecklingen fortsätter i samma nivå som de föregående 20 åren.

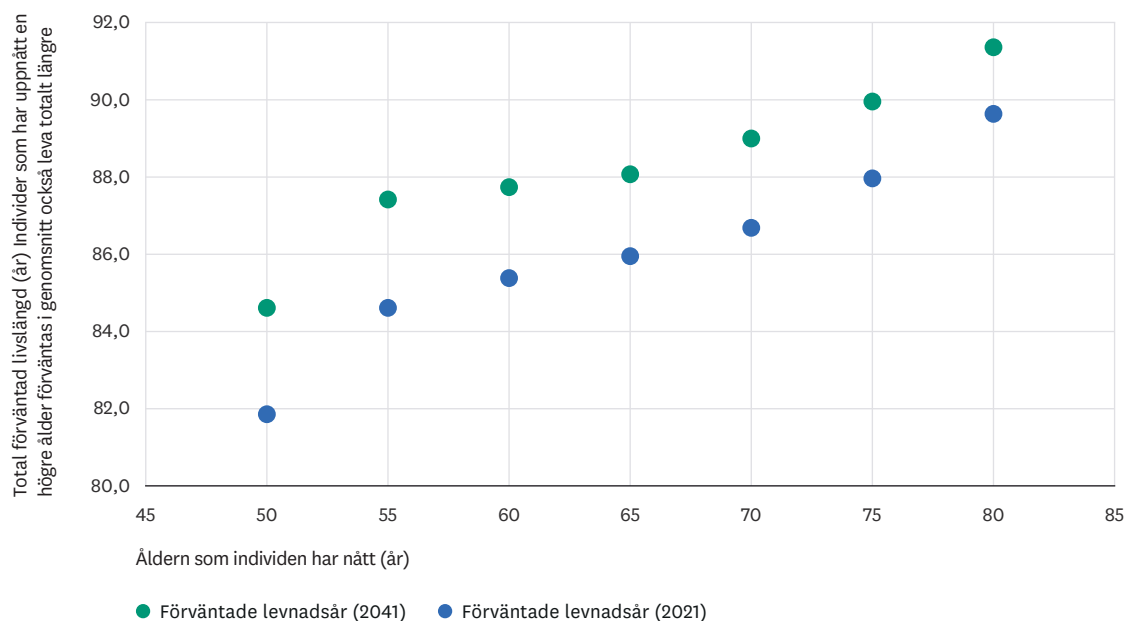

I figuren visas dels hur förväntad antal totala levnadsår är enligt senaste data, 2021 års nivå, för personer i olika åldrar. Det visas också vad nivån av förväntad livslängd kan komma att bli 20 år längre fram, alltså 2041, givet att den trend som har funnits de föregående 20 åren fortsätter i samma ökningstakt. Under den förra perioden har det varit särskilt de yngre som har fått ökad förväntade levnadsår, då allt färre avlider tidigt. De som är 50 år har upplevt en ökning av den förväntade kvarstående livslängden med 2,8 år, medan ökningstakten för 80-åringar som noterats ovan är 1,4 år, halva denna nivå. Detta förklaras av att den medicinska och hälsomässiga utvecklingen i samhället skapar fler levnadsår i genomsnitt. Framstegen som sker har särskilt stark effekt på dödligheten för till exempel 50- eller 55-åringar, jämfört med 80- eller 85-åringar, då det är en större utmaning att skapa hälsovinster högre upp i åldrarna. Sammantaget är det alltså

så att 50-åringar tidigare har upplevt en trendmässig ökning av antalet levnadsår som är dubbelt så omfattande som den ökningsmässiga utvecklingen bland 80-åringar. Det sker omfattande framsteg i medicin och särskilt kring åldrandets mekanismer, det återstår att se om utvecklingen under kommande år sker i enlighet med den under tidigare år. Siffrorna som visas är en försiktig estimering, samtidigt som de är vägledande för individen.

Den som är 60 år idag kan i genomsnitt se fram emot att bli 85,2 år. Om individen lever 20 år senare, och den trendmässiga ökningen av förväntad livslängd för 80-åringar fortsätter, kommer däremot den förväntade livslängden bli 91,1 år – det vill säga knappt 6 år mera än vad individen ursprungligen räknade med. Det finns en risk att individer underskattar hur många fler levnadsår de har kvar och väljer tidigt uttag av tjänstepensionen, vilket kan visa sig vara ett strategiskt misstag. ●

Figur 1. Sambandet mellan ålder och förväntade levnadsår.
Så många år förväntas en individ som har levt ett visst antal år totalt leva

Data för 2021 är senast tillgängliga. För 2041 visas hur nivån blir om samma nivå av utveckling som har funnits i varje åldersgrupp mellan 2001 och 2021 fortsätter i samma takt som tidigare. Till exempel visar grafen att de personer som under 2021 var 50 år i genomsnitt förväntas leva tills de blir knappt 82 år. De som under 2041 fyller 50 år kan komma att ha en förväntad genomsnittlig livslängd på nära 85 år, givet antagandet att den trendmässiga utvecklingen av ökad livslängd fortsätter i samma takt som tidigare. Källa: Eurostat, Life expectancy by age and sex, data för senast tillgängliga året 2021 visas, för samtliga (kvinnor och män) i Sverige.

Pensionsekonomiska beräkningar

I denna rapport undersöks pensionerna för individer födda 1963, som fyller 60 år under 2023. Beräkningarna genomförs för den genomsnittliga personen i denna ålder som är privatanställd arbetare, kommunalt anställd, regionalt anställd samt privatanställd tjänsteman med högskoleutbildning 3 år eller mera. Data om löner för respektive typfall har hämtats in från SCB. Den privatanställda arbetaren och den kommunalt anställda individen etablerar sig på arbetsmarknaden vid 23 års ålder, efter ett år med eftergymnasial utbildning, och fortsätta jobba i yrket fram tills riktåldern för pension. Den regionalt anställda samt privatanställda tjänstemannen studerar på högskola under tre år, etablerar sig på arbetsmarknaden vid 25 års ålder och fortsätter i samma yrke fram tills riktåldern för pension. Riktåldern för pensioner för personer födda 1963 är 67 år, enligt Pensionsmyndighetens typfallsmodell v. 4.3. Individerna etablerar sig på samma yrke som de har livet ut, och har inte perioder av arbetslöshet eller längre sjukfrånvaro under karriären.

Samtliga siffror i denna rapport anges i reala termer, i maj 2023 års kronor. SCB Prisomräknaren har använts för att räkna om lönerna till denna nivå. Typfallen lever alla i en samborelation, få sitt första barn vid 30 års ålder och sitt andra barn vid 32 års ålder. Föräldrarna delas lika sambon. Individerna antas efter åren med föräldraledighet ha 92,5 procent arbetad tid, fram tills året då det äldsta barnet fyller 6 år. Det vill säga, beräkningarna utgår från en typisk person, som har jämn fördelning av ansvaret för barn och familj med sin sambo. Ett antagande är att nedgången i arbetad tid för att ta hand om barnen inte påverkar individens långsiktiga karriärutveckling, utan bara den pensionsgrundande inkomsten under de aktuella åren. Beräkningarna syftar till att ge perspektiv på situationen för en typisk individ, och särskiljer inte mellan kvinnor och män. Inkomsterna är representativa för genomsnittet för samtliga i respektive yrke och ålder.

Pensionsavtalen är motsvarande ITP-2 för de anställda i privat sektor och motsvarande KAP-KL för kommunalt samt regionalt anställda. En real lönevektor byggs bakåt, respektive framåt, baserat på SCB siffror över privat sektors, kommunal sektors samt regional sektors löneutveckling över tid. Real avkastning sätts till 3,3 procent. Beräkningarna genomförs i Pensionsmyndighetens Typfallsmodell v. 4.3. Antagandena om framtida real lönetillväxt och avkastning har baserat på tidigare samtal med Pensionsmyndigheten. Det är tre pensionsekonomiska scenarion som undersöks:

Scenario 1

Individen tar ut tjänstepensionen livsvarigt.

Scenario 2

Individen tar ut hela tjänstepensionen under de första 10 åren som pensionär, och har därefter ingen tjänstepension kvar.

Scenario 3

Individen tar ut hela tjänstepensionen under de första 5 åren som pensionär, och har därefter ingen tjänstepension kvar.

Fokus för beräkningarna är hur pensionsinkomsterna påverkas av valet att ta ut hela tjänstepensionen över en kortare period. I scenario 2 samt ännu mera i scenario 3 upplever individen ett tapp i pensionsinkomst efter den initiala perioden med högre uttag, då tjänstepensionen tar slut. Beräkningarna visar hur omfattande detta tapp blir och effekten för individen.

Från minPension har kostnaderna för tre grundutgifter av pensioner tagits fram. I denna rapport adderas övriga utgifter, på 500 kronor per månad för baspensionären, 750 kronor per månad för medelpensionären och 1 000 kronor per månad för pluspensionären. Nedan visas nivåerna av grundutgifter per månad inklusive övriga utgifter för baspensionärer, medelpensionärer och pluspensionärer. Pensionärernas inkomst efter skatt i de olika typfallen räknas fram av Pensionsmyndighetens typfallsmodell v. 4.3, baserat på antagandet om genomsnittlig kommunal inkomstskatt. Denna nivå jämförs med det som krävs för att leva som pluspensionär, och om detta inte är möjligt som medelpensionär eller baspensionär. Därmed ges en bild över den levnadsstandard som är möjlig i de olika fallen med pensionsinkomsten.

De siffror som anges i denna rapportens slutberäkningar har alla rundats av till hela 50-kronor, för att förenkla förståelsen av nivåerna. Siffrorna anger pensionsinkomsten vid 68 år, i enlighet med hur de anges i Pensionsmyndighetens Typfallsmodell v. 4.3. Då nivån efter maxad uttag av tjänstepension anges är det i stället siffror för pensionsinkomsten vid 72 eller 77 års ålder, alltså det första året efter att individen har maxat uttaget av tjänstepension. ●

Tabell 5. Grundutgifter (kronor år 2023)

Baspensionären	
Hyra	7 500
Mat	3 070
Hygien och tandvård	670
Kläder och skor	650
Fritid	610
Medier och mobil	1 600
Förbrukningsvaror	130
Hemutrustning	1 040
Hemförsäkring	140
SL-kort eller motsvarande	650
Övrigt	500
Summa	16 560

Tabell 5. Grundutgifter (kronor år 2023), fortsättning

Medelpensionären	
Hyra	7 500
Mat	3 070
Hygien och tandvård	670
Kläder och skor	650
Fritid	610
Medier och mobil	1 600
Förbrukningsvaror	130
Hemutrustning	1 040
Hemförsäkring	150
Begagnad bil	3 000
Övrigt	750
Summa	19 170
Pluspensionären	
Hyra	7 500
Sommarstuga	3 000
Mat	3 300
Hygien och tandvård	670
Kläder och skor	650
Fritid	1 000
Medier och mobil	1 600
Förbrukningsvaror	130
Hemutrustning	1 040
Hemförsäkring	500
Begagnad bil	3 000
Resor övrigt	500
Övrigt	1 000
Summa	23 890

Pensionen för typisk privatanställd arbetare född 1963 (60 år)

En privatanställd arbetare som är född 1963 och arbetar hela sitt liv i yrket, tills riktåldern för pension som är 67 år, kan förväntas se fram emot en pensionsinkomst på 26 000 kronor innan skatt. Detta motsvarar en kompensationsgrad på 72 procent. Efter skatt har individen råd med en medelpensionärs grundutgifter med en marginal på 1 450 kronor.

Om individen väljer att ta ut hela sin tjänstepension spridd över de första 10 åren ökar inkomsten under denna första period till 32 400 kronor innan skatt, kompensationsgraden blir hela 90 procent. Individen får under dessa år råd med pluspensionärens grundutgifter och har kvar en marginal på 1 340 kronor. Vid 77 års ålder är dock uttaget av tjänstepension slut och individen får en betydligt lägre inkomst på 19 250 kronor innan skatt. Individen kan med hänsyn till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg då ha råd att leva som baspensionär, med en marginal på 2 250 kronor.

Om individen maxar uttaget av tjänstepensionen på 5 års tid får denne ut en pensionsinkomst på

44 450 kronor innan skatt, motsvarande hela 124 procents kompensationsgrad. Då blir det efter skatt möjligt att leva som en pluspensionär med 9 600 kronor extra. Redan vid 72 års ålder är dock tjänstepensionen slut. Efter hänsyn till extra stöd, som individen kan få på grund av sin låga pensionsinkomst, har denna råd att leva som baspensionär, med en marginal på 2 150 kronor. Pensionen i perioden efter maxad uttag är något förenklat den allmänna pensionen, men eftersom det är vid olika åldrar som denna nivå nås, beroende på om individen har maxat tjänstepensionen över 5 eller 10 år, skiljer sig nivån något i praktiken mellan dessa två fall.

Valet att ta ut tjänstepensionen utspridd över åren ger alltså möjligheten att leva som en medelpensionär, medan valet att plocka ut mer pengar genom kortare uttag gör att individen kan leva som pluspensionär men sedan behöver gå ned i nivå till baspensionär. En pluspensionär har större ekonomiskt utrymme och råd med sommarstuga, bil och övriga resor, till skillnad från en baspensionär som inte har råd med sommarstuga och får klara sig med månadskort för kollektivtrafiken. ●

Tabell 6. Privatanställd arbetare född 1963. Samtliga siffror är maj 2023 års kronor.

Pension vid riktåldern (67 år)	Scenario 1: Livsvarigt uttag av tjänstepension	Scenario 2: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 10 åren.	Scenario 3: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 5 åren.	Pensionen för perioden efter maxad uttag
Pensionen beräknad till	26 000 kr	32 400 kr	44 450 kr	19 250 kr
Andel av slutlön	72 %	90 %	124 %	54 %
Slutlön per månad (snittet fem sista åren i arbete, omräknad till heltid)	35 850 kr	35 850 kr	35 850 kr	35 850 kr
Varav allmän pension	19 250 kr	19 250 kr	19 250 kr	19 250 kr
Varav tjänstepension	6 750 kr	13 150 kr	25 200 kr	0 kr

Tabell 7. Privatanställd arbetare född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år inkomster efter skatt jämfört med utgifter.

Livsvarigt uttag (scenario 1)	1 450 kronor över medelpensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	1 340 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	2 250 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	9 600 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	2 150 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionen för typisk kommunalt anställd född 1963 (60 år)

En typiskt kommunalt anställd som är född 1963 och jobbar i yrket fram tills riktåldern för pension, kan se fram emot en pensionsinkomst på 29 700 kronor innan skatt. Detta motsvarar en kompensationsgrad på 71 procent. Efter skatt har individen råd med en medelpensionärs grundutgifter med ett överskott på 4 150 kronor. Individen har nästan, men inte riktigt, råd att leva som en pluspensionär.

Om individen väljer att ta ut hela sin tjänstepension spridd över de första 10 åren ökar inkomsten under denna första period till 37 800 kronor, kompensationsgraden ökar då till 91 procent. Individen får under dessa år råd med pluspensionärens grundutgifter med en marginal på hela 5 100 kronor. Efter uttaget av hela tjänstepensionen minskar dock individens inkomster från 77 års ålder. Denne kan med hänsyn till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg då ha råd att leva som baspensionär, med en marginal på 2 250 kronor.

I det fall då hela tjänstepensionen tas ut på 5 års tid höjs pensionsinkomsten innan skatt tillfälligt till 51 550 kronor, med 124 procent kompensationsgrad. Med detta upplägg blir det möjligt att leva som en pluspensionär med 14 100 kronor extra varje månad. Redan vid 72 års ålder är dock tjänstepensionen slut. Individen kvalificerar sig för extra stöd och kan leva som baspensionär, med en marginal på 2 250 kronor.

I likhet med den privatanställda arbetaren, står valet i grunden mellan att leva som en medelpensionär livet ut, eller växla upp tillfälligt till levnadsstandarden för en pluspensionär, för att sedan gå ned till att leva som en baspensionär med små marginaler. ●

Tabell 8. Kommunalt anställd född 1963. Samtliga siffror är maj 2023 års kronor.

Pension vid riktåldern (67 år)	Scenario 1: Livsvarigt uttag av tjänstepension	Scenario 2: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 10 åren.	Scenario 3: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 5 åren.	Pensionen för perioden efter maxad uttag
Pensionen beräknad till	29 700 kr	37 800 kr	51 550 kr	21 950 kr
Andel av slutlön	71 %	91 %	124 %	53 %
Slutlön per månad (snittet fem sista åren i arbete, omräknad till heltid)	41 750 kr	41 750 kr	41 750 kr	41 750 kr
Varav allmän pension	21 950 kr	21 950 kr	21 950 kr	21 950 kr
Varav tjänstepension	7 750 kr	15 850 kr	29 600 kr	0 kr

Tabell 9. Kommunalt anställd född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år inkomster efter skatt jämfört med utgifter.

Livsvarigt uttag (scenario 1)	4 150 kronor över medelpensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	5 100 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	2 250 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	14 100 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	2 250 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionen för typisk regionalt anställd född 1963 (60 år)

Den typiske regionalt anställde individen som är född 1963 och jobbar i yrket fram tills riktåldern för pension, har 39 500 kronor som förväntad pensionsinkomst innan skatt. Kompensationsgraden är 72 procent av lönen de sista fem åren i yrkeslivet. Efter skatt har individen råd att leva som en pluspensionär, med 6 250 kronor kvar i marginal.

Om individen väljer att ta ut hela sin tjänstepension spridd över de första 10 åren ökar inkomsten under denna första period till 54 050 kronor innan skatt, vilket ger en kompensationsgrad på 99 procent. Det vill säga, individens pensionsinkomster blir samma i praktiken som arbetsinkomsterna i slutet av yrkeslivet. Under åren med mer tjänstepension har individen råd att leva som en pluspensionär med en marginal på 15 300 kronor. Marginalen höjs betydligt för individen, som redan med livsvarigt uttag har råd att leva som pluspensionär. Efter uttaget av hela tjänstepensionen minskar dock individens inkomster från 77 års ålder. Individen kan med hänsyn till extra stöd ha råd att leva som baspensionär, med en marginal på 2 550 kronor.

Dels går alltså individen från pluspensionär till baspensionär, dels minskar marginalen med nära 13 000 kronor.

I det fall då individen tar ut hela tjänstepensionen på 5 års tid höjs pensionsinkomsten innan skatt tillfälligt till 79 650 kronor, motsvarande hela 145 procent kompensationsgrad. Med detta uttag blir det möjligt att tillfälligt leva som en pluspensionär med 29 450 kronor extra varje månad. Vid 72 års ålder är dock tjänstepensionen slut och individen kvalificerar sig inte då för extra stöd. Denne har då 2 800 kronor i marginal för budgeten som en baspensionär. Alternativt kan individen leva som medelpensionär, men dock med knappt 200 kronor i marginal.

Regionalt anställda kan tack vare relativt god pension i fallet med livsvarigt uttag av tjänstepensionen leva med grundbudgeten för pluspensionär med god marginal. Att ta ut tjänstepensionen spridd över några år gör att marginalerna som pluspensionär ökar, men sen behöver individen antingen skifta ned till baspensionär eller precis klara sig som medelpensionär. ●

Tabell 10. Regionalt anställd född 1963. Samtliga siffror är maj 2023 års kronor.

Pension vid riktåldern (67 år)	Scenario 1: Livsvarigt uttag av tjänstepension	Scenario 2: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 10 åren.	Scenario 3: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 5 åren.	Pensionen för perioden efter maxad uttag
Pensionen beräknad till	39 500 kr	54 050 kr	79 650 kr	25 100 kr
Andel av slutlön	72 %	99 %	145 %	46 %
Slutlön per månad (snittet fem sista åren i arbete, omräknad till heltid)	54 850 kr	54 850 kr	54 850 kr	54 850 kr
Varav allmän pension	25 100 kr	25 100 kr	25 100 kr	25 100 kr
Varav tjänstepension	14 400 kr	28 950 kr	54 550 kr	0 kr

Tabell 11. Regionalt anställd född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år inkomster efter skatt jämfört med utgifter.

Livsvarigt uttag (scenario 1)	6 250 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	15 300 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	2 550 kronor över baspensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	29 450 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	2 800 kronor över baspensionärens utgifter

Pensionen för högutbildad privat tjänsteman född 1963 (60 år)

Den typiske individen född 1963 som är högutbildad privat tjänsteman kan, om denna arbetar fram tills riktåldern 67 år, få en pensionsinkomst på 45 950 kronor. Detta motsvarar en kompensationsgrad på 75 procent. Med hänsyn till skatter har individen råd att leva som en pluspensionär, med hela 10 600 kronor kvar i marginal.

I det fall då individen tar ut hela tjänstepensionen spridd över de första 10 åren ökar inkomsten under denna första period till 64 800 kronor innan skatt, vilket motsvarar en kompensationsgrad på 106 procent. Under de år då individen plockar ut mer tjänstepension har den råd att leva som en pluspensionär med en marginal på 22 050 kronor. Tjänstepensionen är god för högutbildade privata tjänstemän, vilket förklarar denna omfattande marginal. Efter uttaget av hela tjänstepensionen minskar

individens inkomster från 77 års ålder. Denne kan med hänsyn till extra stöd ha råd att leva som medelpensionär, med en marginal på knappt 100 kronor.

I det fall då individen tar ut hela tjänstepensionen på 5 års tid höjs pensionsinkomsten innan skatt tillfälligt till 100 600 kronor, motsvarande hela 164 procent kompensationsgrad. Med detta uttag blir det möjligt att tillfälligt leva som en pluspensionär med 38 750 kronor extra varje månad. Vid 72 års ålder är dock tjänstepensionen slut. Individen kvalificerar sig inte för extra stöd och kan leva som en medelpensionär, med en marginal på 750 kronor. Individens marginaler minskar alltså med 38 000 kronor samtidigt som denna får gå ned från att leva som pluspensionär till medelpensionär. ●

Tabell 12. Privatanställd högutbildad tjänsteman född 1963. Samtliga siffror är maj 2023 års kronor.

Pension vid riktåldern (67 år)	Scenario 1: Livsvarigt uttag av tjänstepension	Scenario 2: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 10 åren.	Scenario 3: Tjänstepensionen tas ut helt under de första 5 åren.	Pensionen för perioden efter maxad uttag
Pensionen beräknad till	45 950 kr	64 800 kr	100 600 kr	25 950 kr
Andel av slutlön	75 %	106 %	164 %	42 %
Slutlön per månad (snittet fem sista åren i arbete, omräknad till heltid)	61 200 kr	61 200 kr	61 200 kr	61 200 kr
Varav allmän pension	25 950 kr	25 950 kr	25 950 kr	25 950 kr
Varav tjänstepension	20 000 kr	38 850 kr	74 650 kr	0 kr

Tabell 13. Högutbildad privat tjänsteman född 1963 som jobbar hela yrkeslivet fram tills riktåldern för pension 67 år inkomster efter skatt jämfört med utgifter.

Livsvarigt uttag (scenario 1)	10 600 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Uttag hela 10 första åren (scenario 2)	22 050 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 10 åren	100 kronor över medelpensionärens utgifter
Uttag hela 5 första åren (scenario 3)	38 750 kronor över pluspensionärens grundutgifter
Kvar efter de första 5 åren	750 kronor över medelpensionärens utgifter

Referenser

Eurostat, Life expectancy by age and sex.

minPension (2023). "Hur mycket pengar behöver en pensionär 2023?",
2023-01-08.

Pensionsmyndigheten (2020). "Blev det som du tänkt dig? En studie bland
70-75 åringar".

Pensionsmyndigheten (2023). "Nyblivna pensionärs kompensationsgrader –
Redovisning av regleringsbrevsuppdrag om livsinkomster".

